WIKIPÉDIA

Smilodon

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

A **Smilodon** az emlősök *(Mammalia)* osztályának ragadozók *(Carnivora)* rendjébe, ezen belül a macskafélék *(Felidae)* családjába és a fosszilis kardfogú macskaformák *(Machairodontinae)* alcsaládjába tartozó nem. Gyakori köznapi, azonban helytelen elnevezésük a **kardfogú tigris**.

Smilodon 	
Evolúciós időszak: Pliocén – pleisztocén	
 Smilodon populator	
Természetvédelmi státusz	
Fosszilis	
Rendszertani besorolás	
Ország:	Állatok *(Animalia)*
Törzs:	Gerinchúrosok *(Chordata)*
Altörzs:	Gerincesek *(Vertebrata)*
Főosztály:	Négylábúak *(Tetrapoda)*
Osztály:	Emlősök *(Mammalia)*
Alosztály:	Elevenszülő emlősök *(Theria)*
Csoport:	*Eutheria*
Alosztályág:	Méhlepényesek *(Placentalia)*
Öregrend:	*Laurasiatheria*
Csoport:	*Ferae*
Rend:	Ragadozók *(Carnivora)*
Alrend:	Macskaalkatúak *(Feliformia)*
Család:	Macskafélék *(Felidae)*
Alcsalád:	Kardfogú macskaformák *(Machairodontinae)*
Nemzetség:	*Smilodontini*

Tartalomjegyzék

Elterjedésük és fosszilis előfordulásuk

A *Smilodon-fajok* Észak-Amerika és Dél-Amerika területein éltek 2,5 millió és 10 000 évvel ezelőtt a kora pliocéntől a késő pleisztocén korig. Kihalásuk oka még nem tisztázott.

Maradványaikat nagy számban és jó állapotban szerte Amerikában megtalálták Kaliforniától Argentínáig. Néhány csontvázuk súlyos, de begyógyult sebesüléseket mutat, amelyek – legalábbis átmenetileg – megakadályozhatták a kérdéses egyedeket a vadászatban. Mivel nem pusztultak el, ezért feltételezik, hogy (az oroszlánokhoz hasonlóan) csoportokban élhettek, ahol társaik nekik is juttattak a zsákmányból.

A *Smilodon* legismertebb ősmaradványaira Kaliforniában, La Brea-kátránygödreiben bukkantak. A kátrány a felszínre törő olajból képződött, és csapdát jelentett a környék állatai számára. A kátrány kétségbeesett foglyaivá vált növényevő állatok odavonzották a húsevőket, amelyek azután szintén a kátrány áldozatai lettek. Ennél az ásatásnál több ezer *Smilodon*-maradványra bukkantak.

Megjelenésük

A *Smilodon* testalkata erős volt, hossza 1,75–2,5 méter – mintegy négyötöde a mai bengáli tigris hosszának – marmagassága 1–1,2 méter, testtömege 160–470 kilogramm közötti. Feje körülbelül 30 centiméter hosszú volt. Ha az állat szája csukva volt, hosszú felső szemfogainak hegye jól láthatóan az álla alá nyúlt. A *Smilodon* képes volt állkapcsát 120 fokos szögben kitárni – a mai oroszlán csak 65 fokos szöget ér el. Hosszú szemfogainak széle kissé fűrészes volt.

A mai nagymacskákhoz képest erőteljesebb volt a testalkatuk és a lábuk, rövidebb a farkuk és nagyobb a fejük. A karmaikat szintén be tudták húzni. Feltehetően afrikai rokonaikhoz hasonlóan a nyílt térségeket kedvelhették, ahol a pleisztocén kori Amerika nagy testű növényevőire vadászhattak (amerikai ló, nyugati teve, amerikai bölény stb.). Vaskosabb testalkatuk alapján úgy gondolják, hogy zsákmányállataikat nem üldözéssel fogták el (a ma élő legtöbb nagymacskához hasonlóan), hanem lopakodva cserkészték be.

Nem: ***Smilodon***
Lund, 1842

Fajok és alfajok

- *S. fatalis* (Leidy, 1869)
  - *S. fatalis californicus* (Bovard, 1907)
  - *S. fatalis floridanus* (Leidy, 1869)
- *S. gracilis* (Cope, 1880)
- *S. populator* (Lund, 1842)

Hivatkozások

A Wikifajok tartalmaz ***Smilodon*** témájú rendszertani információt.

A Wikimédia Commons tartalmaz ***Smilodon*** témájú médiaállományokat és ***Smilodon*** témájú kategóriát.

Fajok és alfajok

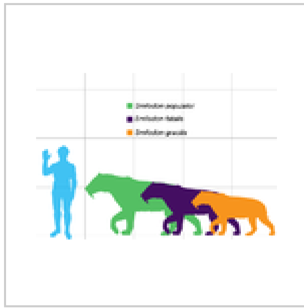
- *Smilodon gracilis* – Nemének legkorábbi és legkisebb képviselője. Mintegy 2,5 millió évvel ezelőtt jelent meg Észak-Amerikában és 500 000 éve tűnt el. Feltehető, hogy a később megjelent *Smilodon fatalis* és *Smilodon populator* őse. 55–100 kilogrammos tömegével a legkisebb faj volt.[1] A neve magyarul annyit tesz: „gyengébb kardfogú tigris”.

- *Smilodon fatalis* – Észak-Amerikában jelent meg mintegy 1,6 millió évvel ezelőtt és kb. 10 000 éve halt ki. Dél-Amerikában eljutott a mai Peru területéig. 160–280 kilogrammos tömegével,[1] 1 méteres marmagasságával és 1,75 méteres (farok nélkül) testhosszával közepes méretű faj volt.[2] Neve magyarul annyit tesz: „halálos kardfogú tigris”.
  - *Smilodon fatalis californicus* – Maradványaikat főleg Kaliforniában találták meg. Egyesek szerint külön faj, *Smilodon californicus* néven.
  - *Smilodon fatalis floridanus* – Maradványaikat főleg Floridiában találták meg. Egyesek szerint külön faj, *Smilodon floridanus* néven.
- *Smilodon populator* – Dél-Amerikában élt, ahol mintegy 1 millió éve jelent meg és 10 000 éve tűnt le. Ők adták az amerikai kardfogú tigrisek legnagyobb példányait. Maradványaikat főleg Argentínában és Brazíliában találták meg. Ősei valószínűleg Észak-Amerikában alakultak ki, majd a Panama-földszoros kialakulása után jutottak el Dél-Amerikába. 220–470 kilogrammos tömegével,[1][3] 1,2 méteres marmagasságával[4] és 2,5 méteres (farokkal együtt) testhosszával a legnagyobb méretű faj és a legnagyobb macskaféle volt. A neve magyarul körülbelül annyit tesz: „pusztulást hozó kardfogú tigris”.

Kihalásuk

Az utolsó jégkorszak végével haltak ki, mintegy 10 000 évvel ezelőtt, vagyis nem sokkal a mai indiánok őseinek megérkezését követően. Ezért erős a gyanú, hogy az első indiánok túlzott vadászatának eshettek áldozatul: vagy zsákmányállataik, vagy maguk a kardfogú tigrisek túlzott vadászata miatt. Mások szerint kihalásukat a pleisztocént követő gyors felmelegedés okozhatta. (Erről bővebben: pleisztocén megafauna.)

Képek

A *Smilodon populator*, a *Smilodon fatalis* és a *Smilodon gracilis* mérete az emberhez viszonyítva

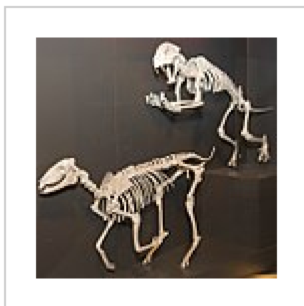
A *Smilodon fatalis californicus* csontváza

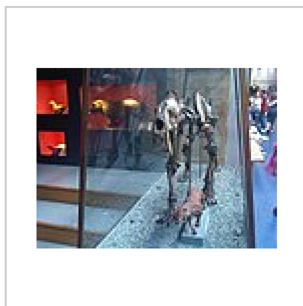
A *Smilodon fatalis* rekonstrukciója

A *Smilodon populator csontváza*

A *Mesohippus* és a *Smilodon* csontváza

Smilodon fatalis csontváz szemből...

... és oldalról

Jegyzetek

1. Christiansen, P. (2005). „Body Size of *Smilodon* (Mammalia: Felidae) (http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/abstract/112126332)”. *Journal of Morphology* **266** (3), 369–384. o. DOI:10.1002/jmor.10384 (https://dx.doi.org/10.1002/jmor.10384). PMID 16235255.
2. *Saber-Toothed Cat,* Smilodon fatalis' (https://web.archive.org/web/20130203065411/http://library.sandiegozoo.org/factsheets/_extinct/smilodon/smilodon.htm#physical). **San Diego Zoo Global, 2009. január 1. [2013. február 3-i dátummal az eredetiből (http://library.sandiegozoo.org/factsheets/_extinct/smilodon/smilodon.htm#physical) archiválva]. (Hozzáférés: 2013. május 7.)**
3. Sorkin, B. (2008). „A biomechanical constraint on body mass in terrestrial mammalian predators (http://onlinelibrary.wiley.com/resolve/doi?DOI=10.1111/j.1502-3931.2007.00091.x)”. *Lethaia* **41** (4), 333–347. o. DOI:10.1111/j.1502-3931.2007.00091.x (https://dx.doi.org/10.1111/j.1502-3931.2007.00091.x).
4. Turner, A.. *The Big Cats and Their Fossil Relatives: An Illustrated Guide to Their Evolution and Natural History (https://google.com/books?id=lUB9I01-v04C&printsec=frontcover)*. Columbia University Press, 57–58, 67–68. o. (1997). ISBN 978-0-231-10229-2. OCLC 34283113 (http://worldcat.org/oclc/34283113)

Források

- *A taxon adatlapja a Paleobiology Database oldalán* (http://www.paleodb.org/cgi-bin/bridge.pl?action=basicTaxonInfo&taxon_no=41079). Paleobiology Database. (Hozzáférés: 2011. június 16.)
- *Csodálatos állatvilág*, *(Wildlife Fact-File)*. Budapest: Mester kiadó (2000). ISBN 963-86092-0-6
- BBC Nature – Sabre-toothed tigers (https://archive.is/20130114070537/www.bbc.co.uk/nature/wildfacts/factfiles/454.shtml)
- Kenozoikum.nl – Sabertooth Cat (Smilodon populator) (http://www.kenozoicum.nl/website%20mega%20predators/smilodon.html)